

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5 20, za pol leta K 2 60, za četrt leta K 1 00. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatelj na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadst.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enost. lpmi peti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Zaradi deželnih avtonomij.

Političarji in nepolitičarji modrujejo o bodoči politični uredbi v Avstriji. Zlasti naglašajo gospodarsko stran organizacije in ker se diskuzija o teh vprašanjih ne more voditi s strastjo, prihajajo do izraza res le končni gospodarski interesi večjih ali močnejših gospodarskih skupin.

Razvoj po vojni zanima pa tudi delavstvo. Iz vseh naših gospodarsko-politiških člankov lahko sklepamo, da sta v Avstriji zlasti dve struji, in sicer močnejša agrarska in šibkejša industrijska. Ti dve stranki kujeta probleme in načrte za bodočnost. Kako se bo pa razvijalo družabno življenje po vojni pa kaj močno prihaja v poštev, kakšna bo politična organizacija. Avstro-Ogrska monarhija je dualistična, to je obstoji iz dveh držav, ki imata vsaka precej samoupravnih pravic ter sta združeni po skupnih financah, skupnem vojaštvu in skupni zunanji politiki. Vsaka polovica je pa organizirana po kronovinah in vsaka kronovina tvori po več narodnosti. Kronovine niso razdeljene po narodnostih, marveč le po ozemljih, ki imajo svojo zgodovino in jih je takorekoč zgodovinski razvoj organiziral.

Sedaj ko razpravljajo o najrazličnejših problemih, prihaja v debato tudi vprašanje, kaj je bolje, ali da je država organizirana po kronovinah ali po narodnostih. Več sedaj merodajnih državnikov in večinoma tudi mogočnejše stranke so mnenja, da je oblika kronovin boljša, da imajo velike stranke, kakor nemške stranke pri nas in Ogrji v ogrski polovici po vseh deželah interese, ki bi jih radi zastopali v bodoče. Nasprotno pa so avstrijske stranke mnenja, da naj bi se Ogrska nacionalno organizirala, da bi tam večji narodi postali nacionalno samoupravni.

Socialni demokrati imamo svoj brnski program glede tega vprašanja. Nacionalna avtonomija je vsekakor vprašanje, ki se bo po vojni pretresalo. Nikakor pa ne maramo trditi, da se bo razvilo tako, kakor želi dr. Steinwender. Pri tem vprašanju je treba upoštevati dvoje: gospodarstvo in narodnost. Kako se bo razvijalo gospodarstvo, bodo odločevali v prvi vrsti oni, ki gospodarijo s kapitalom, ki upravljajo državo. Morda se izvede zblizanje z Nemčijo: skupna carinska in gospodarska politika ali pa ne. Glede narodnosti, ki jih je v Avstro-Ogrski precej, pa je gotovo in naravno, da bodo hotele živeti svoj zgodovinski razvoj, da bodo negovale svojo kulturo, ki jim jo je začrtal zakon narave. Nekateri so sicer mnenja, da je nacionalni razvoj posameznih skupin gospodarsko enoto razjedajoči pojav, toda zgodovina dokazuje, da to ni res, marveč da šele razvoj posameznega nacionalnega individuala daje skupnemu razvoju pravi impulz.

Zaradi tega je socialna demokracija pristašinja nacionalne avtonomije, ki se pa iz gospodarskih razlogov nikoli ne more popolnoma naslanjati na politično organi-

zacijo države. Naša država nam predstavlja gospodarsko enoto, v kateri se prav lahko kulturno in duševno razvijajo vse narodnosti po svoji duševni sposobnosti.

Brnski program nam je začrtal to pot in s te poti tudi meščanski politiki ne bodo prišli, zakaj razvoj je močnejši nego želje posameznikov, ki vidijo samo svoje lastne interese. Tudi če se v Avstriji uvede strožji centralizem nego smo ga imeli doslej, se to stremenje ne odpravi. Nasprotno, ob strožjem centralizmu bi bila nacionalna avtonomija še lažji problem nego je v sedanjih kronovinskih organizacijah.

Te pripombe smo prijavili v »Delavcu«, da opozorimo tudi naše pristaše na ta problem, ker ga prav sedaj obravnavajo meščanski politiki.

Nevarnostni razredi pri nezgodni zavarovalnici za rudarje.

Ministrstvo za notranje stvari je sporazumno z ministrstvom za javna dela odobrilo razdelitev nevarnostnih razredov kakor jo je sklenilo in predložilo predstojništvu zavarovalnice za dobo od 1. januarja 1915 do 31. decembra 1917.

Po pregledu A so nevarnostni odstotki razdeljeni na dvanaest nevarnostnih razredov, in sicer:

Nevarnostni odstotek	Povprečni nevarnostni odstotek
I. 4 — 8	6
II. 7 — 11	9
III. 10 — 14	12
IV. 13 — 19	16
V. 16 — 24	20
VI. 20 — 30	25
VII. 25 — 37	31
VIII. 31 — 47	39
IX. 39 — 57	48
X. 48 — 70	59
XI. 59 — 87	73
XII. 73 — 100	87

V pregledu B so čisti obrati razdeljeni v nevarnostne razrede.

Skupina I. rudarstvo (rudniško uradno okrožje).

Premogokopi v Mor. Ostravi spadajo v VII., oni v Plznu, Miesu in Kuttenubergu v V., vsi drugi premogokopi drugih okrožij avstrijskih spadajo v VI. nevarnostni razred.

Vsi obrati za pridobivanje rude (na dnevu in v jami) spadajo v V. nevarnostni razred. Grafitne jame spadajo v VI. razred, obrati za pridobivanja podzemeljskega olja, smole in asfalta spadajo v VII. razred; globokovrtanje (samostojni obrati) v IX. in ostali obrati odgrebanja (šurfbau) v VII. razred.

Kot merilo za večjo ali manjšo nevarnost za gorenje skupino I. veljajo: večje ali manjše vdiranje kameinja in premoga, treskavi vetri, premogovni prah, jamski požar, vsipanje peska in nevarnost vdora vode.

Skupina II. plava železo. Jeklovivnice v X., kovalni in prešni obrati, plavži za jeklo v IX., plavži (peči), obrati za fino železo in

žico, surovovalečni obrati in obrati za surovo pločevino v VIII., zavodi za koks in brikete v VI., žgalnice za železo, tovarne za rudniške brikete, vse kovinske tovarne (brez železa) v V. nevarnostni razred. Režijski delavci vseh obratov II. skupine spadajo v VII. razred.

Skupina III. drugi obrati in postranske naprave.

K tej skupini spadajo: Železovivnice, železne konstrukcije, gradnja mostov, kovčnice, tvornice za stroje, rudniške železnice, elektr. razsvetljavne in elektr. gonilne naprave, laboratoriji in preizkuševališča, visoka stavba, kamniti most nad in pod zemljo, izdelovanje šamot, strojne opekarne, ročne opekarne in žage.

V tretji skupini ni ne rudarskih ne plavžarskih delavcev.

Značilno je to, da v XI. in XII. razredu ni noben rudniški obrat. Razumljivo pa je, da tudi v I. in II. razredu ni nobenega, ker so rudniki strojni obrati.

Prispevki podjetnikov za zavarovalnico iznašajo povprečno glede na razred od 78 vin. do 5 K 49 vin. za 100 kron mezde.

Svetovna vojna.

V Italiji je nastalo splošno razočaranje. Italijanska vojna se je pričela z veliko gotovostjo, da je Avstrija vezana na več strani, vsled česar so gojili v Italiji nepredvidne nade, in vsak je mislil, da se bo mogla vojna vse drugače razviti.

Pričakovani veliki napadi se doslej tudi še niso pričeli. Opazuje pa se, da postaja živahnije na posameznih odsekih tega bojišča.

Letalski napadi na razna mesta gornje Italije in na jadranska pristanišča so napravili zelo veliko škode in predvsem dokazali, da je Avstrija v zraku v veliki premoči.

Ena naših letalskih flotilj je izvršila napad na tovarne v Lombardiji. Dve letali sta pri tem prodrli na izvidih do samega Milana. Neka druga flotilja je napadla italijansko letalsko postajo ter pristaniške naprave v Desenzanu ob Gardskem jezeru. Pri obeh podjetjih je bilo opazovati v napadenih objektih številne zadetke. Navzlic ljutemu sovražnemu artiljerijskemu ognju so se vrnila vsa letala nepoškodovana.

Zadnji napad italijanskega letalnega brodograja na Ljubljano je izpadel klavrno. Večino letal so prisilili že na bojni črti, da so se morala obrniti; tri letala so dosegla Ljubljano in vrgla bombe blizu neke tamonjske bolnišnice in na več okoliških krajev, ne da bi dosegla kak uspeh.

Pri povratku so napadli naši letalci sovražne in so sestrelili veliko bojno letalo vrste Caproni.

Na Balkanu zmagujejo avstrijske čete na celi črti. S sodelovanjem albanskih čet so vrgli Italijane in Albance z višin v okoličici Drača, kjer so nato postavili težke topove, s katerimi obstreljujejo postojanke

8 km pred Dračem. Iz Valone se sicer prosi nujna pomoč Draču, a dvomljivo je, če ne bodo prisiljeni Drača izprazniti in zbrati vse sile v Valoni. Poveljnik je prošil v Rimu in v glavnem stanu pomoči bojnih ladij, da bi podpirale operacijo. Tako se je torej pričel boj za Drač.

Tudi Grška se pripravlja. Dobro poučeni politični krogi pravijo, da grške priprave proti ententi prav dobro kažejo, da ima Grška trdno voljo upreti se angleškemu in francoskemu pritisku in ostati nevtralna. V važnih grških pristaniščih so trajno šacionirane francoske in angleške vojne ladje, ki strogo nadzirajo ladijski promet, pristaniške oblasti pa so od grške vlade dobile strogo naročilo, da naj ne dovolijo izkrcavanje srbskih beguncev.

Vesti, da so francosko-angleške čete zasedle železnice in brzojavne postaje v Tesaliji in na Moreji, so neresnične.

Rumunska vlada je odredila naknadno prebiranje letnikov 1885—1897, v kolikor se že ne nahajajo pod orožjem. Komisije, ki potujejo po deželi imajo nalog potrditi vsaj 40 odstotkov vseh dosedaj nesposobnih obvezancev. — Vsi rezervni častniki in vse rezervno moštvo rumunskega domobranstva je poklicano na 14-dnevne orožne vaje. — Vlada je predložila zbornici zakonski načrt, s katerim se poviša marca l. l. dovoljeni vojaški kredit 200 milijonov na 600 milijonov levov.

»Berliner Tageblatt« poroča: Diplomatično delo Rusov je v Bukarešti mizlično naraslo. Rusija je stavila nove ponudbe, toda rumunska vlada skrbno presoja dogodke zadnjega pol leta in vrednost ententinih ponudb presoja po tem, če so tudi praktično izvedljive. V teh kritičnih časih potrebuje Rumunija krepkega moža. Bližnja bodočnost bo pokazala, ali je Bratianu tak mož. — Vsekakor je pričakovati v bližnji bodočnosti dalekosežnih izprememb v Rumuniji.

Na **rusko-avstrijskem** bojišču je položaj neizpremenjen. Iz Krakova poročajo: Zapadno od Tarnopola so nas obsuli Rusi z neprestanim 18urnim ognjem topov. Naše težke baterije so živahno odgovarjale. Napadajoče ruske kolone smo sprejeli z ognjem strojnih pušk in jih uničili. Med tem so začuli naši motor in zagledali v zraku sovražno letalo. Takoj so bile naše letalske postaje telefonično obveščene ter se je takoj dvignil neki dvokrovnik. Med obema letaloma se je vnel v zraku boj, v katerem se je posrečilo našemu letalcu zbiti sovražnika. Pilot in vodja sta bila mrtva in letalo popolnoma zdrobljeno.

Rusko-turško bojišče. Turško uradno poročilo: Naša armada se je umaknila, sledeč vojaškemu preudarku, brez izgub v pozicije, ki leže zapadno od Erzeruma, ko je prej uničila 15 km izhodno od mesta ležeče pozicije in 50 starih topov, ki jih ni bilo mogoče transportirati. Od Rusov razširjena fantastična poročila, da so vplenili v Erzerumu 1000 topov in ujeli 80.000 mož, nasprotujejo resnici. V resnici se v okolici Erzeruma ni vršil noben boj, izvzemši boje, ki so se odigrali v omenjenih pozicijah. Tudi Erzerum v resnici ni bila trdnjava marveč odprto mesto. V okolici se nahajajoči zastareli forti niso imeli nobene vojaške vrednosti. Iz tega vzroka ni prišlo v poštev, da bi bili mesto držali.

Domači pregled.

Konferenca delavniških delavcev c. kr. državne železnice se je vršila 30. januarja na Dunaju. Posvetovalo se je o vprašanju akordnega dela. Svoje delegate je odposlalo 20 krajevnih skupin, 49 delegatov.

Državna konferenca bolniških blagajn se je vršila v začetku t. m. na Dunaju. Za-

stopanih je bilo 130 blagajn po 152 delegatih. Poleg zastopnika socialno demokratiške stranke, strokovne komisije in ženskega državnega odbora, so se udeležili konference tudi zastopniki raznih ministrstev.

Letni občni zbor podružnice jermenarjev in sedlarjev se vrši v petek, dne 3. marca t. l., točno ob 8. uri zvečer v restavraciji pri »Perlesu«, Prešernova ulica. Vsled važnosti dnevnega reda, je dolžnost vsakega jermenarja, da se udeleži zbora zanesljivo!

Špirit zopet dražji. »Wiener Zeitung« objavlja cesarsko odredbo, s katero se zvišajo doklade na alkoholne pijače za novih 40 vinarjev pri litru. Ta davek pripade izključno državnemu zakladu. Z ozirom na to povišanje bo cena hektolitru alkohola v vseh deželah enaka. Denaturirani špirit pri tem ne pride v poštev.

Napad laških letalcev na Ljubljano. 18. t. m. so se pojavili nad Ljubljano laški letalci in so vrgli nekaj bomb v mesto. Pri neki hiši je poškodovan hišni zid in streha, drugod je zbitih nekaj šip na oknih, sicer pa so pustili le sled v zemlji, kjer je izkopana po 1 meter globoka jama. Vseh bomb v Ljubljani in po okolici je bilo vrženih 40, samo v Ljubljani 14. — Kakor poroča »Pester Lloyd« iz vojnega časnikarskega stana, je povodom laškega zračnega napada na Ljubljano neki deček umrl na zadobljenih poškodbah.

Nesreča. Na mestnem trgu v Ljubljani je povozil električni voz 9letnega dečka Karola Garbajsa. Dečka, kateremu je odtrgalo nogo, so odpeljali v deželno bolnico.

Izvoz jajc iz posameznih dežel je vbo-doče dovoljen le z izrecnim privoljenjem kompetentne deželne vlade. Tudi nakupovanje jajc od kraja do kraja za tvrde, ki imajo svoj sedež izven dežele, je dovoljeno le onim osebam, ki se morejo izkazati s posebno legitimacijo notranjega ministrstva.

Turška mošeja na Dunaju. Na Dunaju se napravi v znak simpatij do Turčije mošeja, ki bo obsegala prostor za 800 ljudi. Stavba bo imela 32 metrov visok minoret in bo stala na neki višini, kjer se je za časa turškega obleganja v letu 1683 vršila odločilna bitka ter se od takrat oni prostor imenuje »turški okop«. — Bo pač zopet nekaj novega za Dunajčane, ki imajo radi kaj novega in posebnega.

Z lopato po glavi je udaril v kočevskem rudokopu dne 17. t. m. ponoči V. Polaj 47 let starega M. Puskariča ter mu prizadel težke poškodbe. Pripeljali so ga v deželno bolnico, kjer je umrl.

Gledališka predstava rudarskega dramatičnega odseka v Zagorju ob Savi je prestavljena vsled nepričakovanih ovir na nedoločen čas. Toliko v vednost cenj. zagorskim sodrugom.

Obvezno frankovanje za zavitke v Pulj. C. kr. trgovinsko ministrstvo je odredilo z odlokom 7. februarja 1916 št. 2329/P, da je treba plačati pristojbine za vse zavitke, ki so namenjeni v Pulj, takoj pri oddaji na pošto.

Velika železniška nesreča na Ogrskem. V soboto zjutraj se je raztrgal to-vorni vlak št. 583 med postajama Predeal in Felső Tömes. Iz tira je skočilo 16 voz. Ubiti so 4, težko ranjeni 3 in lahko ranjena dva železničarja.

Vojne sirote na Ogrskem. Po uradnem izkazu je bilo na Ogrskem dne 31. decembra 1915 vsega skupaj 36.379 otrok, ki so izgubili očete v sedanji vojni. Všteti niso tisti otroci, o katerih očetih se še ne ve, če so mrtvi ali v ujetništvu.

V vojaški bolnici na Dunaju je umrl Josip Zdravljje, blagajnik okrajne bolniške blagajne v Gorici.

Padel je v tovarni parketov na Verdu 56letni delavec Jakob Koderman in si zlomil desno nogo. — Na Vrhniki je spodrsnilo 14letnemu delavcu Antonu Buhu; pri padcu si je zlomil levo ramo.

Pristojbine za preživljanje vojnih ujetnikov. Na Štajerskem se je primerilo mnogo slučajev, da občine niso izplačale posestnikom pristojbin, ki jim jih je poslala vojna uprava za preživljanje vojnih ujetnikov. Nekatere občine so imele namen porabiti pristojbine kar za občino!

Novih krušnih nakaznic ne uvedejo v Mariboru. Dovoljeno je tudi, da smejo peči doma zmesen kruh peki.

Skrito žito na Ogrskem. Zdaj so začeli na Ogrskem rekvirirati žito. Vlada je bila prej odredila, da mora vsakdo naznati, kako zalogo žita ima, a kako malo so se ljudje zmenili za to, priča dejstvo, da se je sedaj samo v Novem Sadu dobilo 500 do 600 vagonov nezglašenega žita.

Oddajate odprta pisma. Tržaško ces. kr. poštno ravnateljstvo poroča: Vkljub ponovnim razglasom se vendar še oddaja mnogo zasebnih pisem zaprtih na pošto. Zato se vnovič javnost opozarja, da se morajo v tuuradnem okolišu pisma predajati odprta ter z natančno navedbo odpošiljatelja, ker obstoja sicer nevarnost, da jih cenzurni urad smatra in obravnava kakor cenzurnim predpisom nasprotujoča in najmanj, kar utegne zaprta oddaja proizročiti, je z ozirom na otežkočenje cenzure občutna zamuda v odpravi.

Plaz zasul 120—150 vojakov. V Mitterberg je prišel 14. t. m. 360 mož močan vojaški oddelek smučarjev, da vadi pod Mandelwänden. Častniki so stanovali v planinski gostilni, vojaki v neki koči. Minuli teden je močno snežilo. Dne 19. t. m. ob 3. uri 30 minut popoldne se je izprožil na Mandelwänden mogočen 700 do 800 metrov širok plaz proti koči, v kateri so vojaki ravno kosili. Sneg je kočo skoraj popolnoma zdrobil in pokopal 120 do 150 vojakov; drugi del koče ni bil poškodovan in so se ostali vojaki takoj rešili. Rešilnih del niso mogli pričeti takoj; a popoldne je pričelo delati 300 rudarjev pod vodstvom ravnatelja Hentschela. Tudi rudarski vojni ujetniki so pridno pomagali; ob 1. uri ponoči je došla pomoč tudi iz Solnograda. Ob 4. uri zjutraj so morali ustaviti rešilna dela radi nevarnosti novih plazov; izkopali so dozdej 51 mrtvih in 52 ranjenih vojakov. Po nekem drugem poročilu, so izkopali 55 mrtvih vojakov. Ker so morali 20. t. m. radi nevarnosti plazov zopet ustaviti rešilna dela, se boje, da ne bodo mogli nobenega več rešiti in bi v tem slučaju znašalo število žrtev 85. Rešenci pripovedujejo soglasno, da se je zgodila nesreča tako hitro, da sploh ni mogel nihče uiti.

Že zopet vojni liferanti pred sodiščem. V Budimpešti se je vršila pred kratkim enajstdnevna razprava proti Henriku Fay in tovarišem radi dobičkaželjnosti pri vojnih dajatvah. Fay je bil prevzel oskrbo za nekatere vojaške bolnišnice v Budimpešti in okolici. Določenih dolžnosti stavljenih v pogodbi pa ni izvršil. Glavni obdolženec Fay je bil obsojen na štiri leta težke ječe in 6000 K denarne globe. Ostali pa so dobili od 6 mesecev do enega leta težke ječe in od 600 do 4000 K denarne kazni.

V Kino Central v deželnem gledališču bo prihodnjo nedeljo 27. t. m. jako zanimiv spored. Glavna točka je veseloigra v treh dejanjih »Prešerna gospodična«, ki jo je sestavil izvrstni režiser Franc Hofer. To bodo vesele ure, polne smeha za občinstvo. Poleg drame »Sovražniki človeštva« bomo videli tudi v filmu: »Prodiranje naših čet iz Kotora na Cetinje. — Lovčen. — Predaja orožja Črnogorcev. — Naši na Cetinju.« Pač izboren spored, ki zasluži največjega zanimanja. Opozarjamo, da je

v nedeljo ena predstava že ob pol 11. uri dopoldne, popoldanske se pa prične ob 3. uri popoldne. — Od torka 29. februarja do srede 1. marca je na sporedu zopet prvo-vrstna veseliga »Prepovedan smeh« in drama »Otrok iz brloga leopardov«; v četrtek 2. marca in v petek 3. marca je sen-zacijski spored: »Skrivnost na Sensenhei-mu«, velika kriminalna drama. Povsod, kjer se je igral ta napeti kriminalni roman, so bila gledališča razprodana. Ta uprizoritev je res tako zanimiva, da bo tudi v Ljubljani vsak hotel si jo ogledati.

Marsikdo ima vedno nahod, ker je njegov nos preveč občutljiv proti mrazu. Za utrditev priporočamo kopanje nosu in izpiranje ust s Fellerjevim poživiljajočim, blagodišečim fluidom iz rastlinskih esenc z znamko »Elzafluid«. To je dobro profilaktično sredstvo proti nahodu, kakor tudi proti zasliženju, influenci itd. 12 steklenic pošlje franko za le 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 334 (Hrvaško). Mnogo nad stotisoč zahvalnih pisem in zdravniških priporočil, kakor tudi najvišja odlikovanja. Fellerjeve mehke odvajalne rabarbarne kroglice z znamko »Elzakroglice« 6 škatlic franko 4 K 40 h. (f s).

Svetovni pregled.

Trdnjava Erzerum. Rusko uradno po-ročilo javlja, da je ruska armada zavzela trdnjavo Erzerum, ki je obenem stolno mesto azijskega vilajeta istega imena in središče vsega armenskega življa. Mesto šteje kakih 40.000 prebivalcev in je v šte-vilnih rusko-turških vojnah vedno igralo veliko vlogo. V vojni leta 1828. do 1829. je general Paskijevič zavzel Erzerum, a mesto je ostalo le malo let v ruskih ro-kah. Ko so Turki zopet dobili Erzerum, so zgradili tam 14 fortov. Leta 1877. so Rusi po dolgih bojih prisilili Izmael-pašo, da je s 25.000 možmi kapituliral, toda z drugimi uspehi tiste vojne vred so Rusi tudi sedaj morali opustiti Erzerum. Vobče velja Erzerum za tisto točko, od koder je mogoče zavojevati turško Malo Azijo, a seveda je za to treba mnogo vojaštva in premagati je velike terenske težave.

Kje se odloči vojska? Znani vojaški kritik »Tempsa«, polkovnik Repington se zopet peča s preteklostjo in z bodočnostjo vojske. Sporazum more le zmagati, če se izčrpa nemška armada. Priznava, da se izčrpajo mogočne nemške rezerve le, če prisilijo zavezniki Nemce na velikopo-tezne akcije, ker če se tudi pretirano ceni, niso izgubili Nemci v številni tudi ranjence do konca decembra 660.435 mož, januarja letos so pa izgubili komaj 36.000 mož. Ob-žalovati se mora, ker se zniža povprečna izguba vsak mesec in se ne more upati, da se njih izgube povišajo. Če Nemci tudi vbodoče ne izgube mesečno več kot 30.000 mož, ne more sporazum zmagati. Repington ne umeva solunskega podjetja, kakor ni umeval dardanelske ekspedicije. Moči se le cepijo in Nemci zato lahko mi-slijo na veliko osredotočeno ofenzivo v se-vernici Franciji. Repington sodi, da se odloči svetovna vojna na severnem Francoskem, kjer naj osredotoči sporazum vse svoje moči.

Velikodušna Švica. Švica je dovolila brezplačni prevoz vsakovrstnih pošiljatev za vojne ujetnike ter internirance, pošiljanje denarja in pisem. S tem je žrtvovala na pristožbinah, ki bi jih bila lahko zahte-vala, devet milijonov frankov, pride torej skoro tri franke na vsakega prebivalca Švice. Pa tudi sicer je Švica v filantro-pičnem oziru jako mnogo storila. Te žrtve bodo letos še večje, ker je naravno čeda-lje več vojnih ujetnikov v vseh vojskujo-čih se državah.

Toskanski delavci proti vojni. Zastop-niki 15.000 toskanskih delavcev so imeli v Florenci v delavski zbornici protestno zborovanje proti vojni in proti draginji živila.

Viharji v Nemčiji. Nad Frankobrodom je divjal 17. t. m. velikanski vihar, ki je iz-diral drevesa s koreninami in podiral dim-nike. V Hamburgu je poplavlila voda vsled viharja 17. t. m. med 2. in 4. uro zjutraj ne-kaj ulic in je vdrla v kleti.

STRUPE PREHLAJENJA

imenuje znanost doslej še ne natančneje poznanih zbujačev revmatičnih bolečin. Odstranjenje revmatičnih bolečin bo zato-rej obstojalo v zatrtju teh »strupov pre-hlajenja« in se nam to posreči najbolje, ako boleča mesta prav živahno drgnemo in masiramo s Fellerjevim poživiljajočim rastlinskim esencijskim fluidom z znamko »Elzafluid«. Masira naj se z »Elzafluidom« tako dolgo, da se vsa tekočina na roki po-polnoma posuši, pa se bo na bolečih me-stih pojavil živahnejši obtok krvi in s tem popuščanje bolečin. Premnogi zdravniki priporočajo za take masaže Fellerjev fluid in ga je resnično smatrati za najpriljublje-njše vdrgnilno sredstvo. Obenem je pa najcenejše, zakaj steklenica stane samo 42 vinarjev. Seveda ni moči manj nego 12 steklenic pošiljati po pošti in te stanejo franko 6 K. 48 steklenic 20 K. Naroče se edino pristne pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 334 (Hrvaško), kjer se tudi lahko obenem naroče Fellerjeve volj-no odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. »Elza-kroglice« 6 škatlic za 4 K 40 vin. franko. Te kroglice imajo prednost vedne zanesljivosti in priljubljenosti pri starih in mladih, če so jih poskusili. (i).

Št. 12/916. Zapisnik.

seje »Krajevne delavskega odbora ru-darske zadrage v Idriji«, katera se je vr-šila dne 13. svečana t. l. ob 8. uri dopoldne v prostorih rudarskega društva. Navzočih je bilo 10 odbornikov.

Dnevni red:

1. Aproximacije delavcev.
2. Prošnje delavcev pri Kanalu, ki de-lajo 10 ur na dan.
3. Slučajnosti.

Načelnik Tomaž Brus otvori sejo in poroča o pritožbah delavcev glede doba-ve hrane.

K tej točki se je sklenilo, da se voli deputacija treh odbornikov, katera naj po-roča c. kr. rudniškemu ravnateljstvu ža-lostni položaj delavcev, posebno tistih, ki imajo več družine, da se povečini težko preživljajo in da naj se kakor hitro mo-goče stori potrebne korake za preskrbo živeža. Sprejeto.

K drugi točki poroča načelnik, da je došla prošnja delavcev pri Kanalu, ki de-lajo 10 ur na dan, da naj se jih menja, ali pa delo upelje 8 urno.

Krajevni delavski odbor je sklenil prošnjo predložiti v zmislu § 65. zadruž-nih pravil c. kr. rudniškemu ravnateljstvu z priporočilom za ugodno rešitev. Spre-jeto soglasno.

V Idriji, dne 13. svečana 1916.

Za krajevni delavski odbor rudarske za-druge:

Tomaž Brus m. p. **T. Filipič** m. p.
načelnik. zapisnikar.

Skupina delavcev pri Kanalu v Idriji je poslala »Krajevni delavski odbor« rudarske zadrage v Idriji nastopno prošnjo:

»Krajevni delavski odbor rudar-ske zadrage v Idriji«!

Podpisana skupina delavcev se obrača na Krajevni delavski odbor, da utemelji

našo prošnjo pri c. kr. rudniškem ravnateljstvu v Idriji.

Prošnjo je vložila skupina delavcev pri Kanalu, ki delajo po 10 ur na dan brez menjave. Prosi, da bi se jih menjavalo vsak mesec z drugimi rudniškimi delavci, ki delajo po 8 ur na dan. To pa vsled sle-dečih razlogov:

Drva si moramo preskrbeti sami, ker jih pri rudniku ne moremo kupiti; drugod pa jih ne dobimo kakor pri rudniku ali pa pri kmetu, za kar jih moramo z delom plačati. Pri rudniku si jih moramo na-pravljati, za kar pa rabimo prosti čas. Sko-ro sleherna družina ima, če ne svoj, pa gotovo v najemu košček zemlje, da jo ob-deluje, da se preskrbi s potrebnimi doma-čimi pridelki. Za tako delo pa potrebuje-mo tudi prostega časa.

Ako bi se naši prošnji v zgoraj nave-denem zmislu ne moglo ugoditi, prosimo, da bi se delo pri Kanalu uvedlo na 8 ur dnevno, da bi si na ta način poskrbeli vse potrebno za živež. Veliko nas je tudi dru-žinskih očetov, ki sebe in svojce z zasluž-kom normalne plače le težko preživ-ljamo.

Podpisani prosimo c. kr. rudniško ravnateljstvo, da naši prošnji blagohotno ugodí. (Sledi 90 podpisov).

Podporni sklad.

VI. izkaz.

Alojzij Uršič, rudar v Idriji, 1 K; Čobal Melhior, Zagorje, 10 K; Sitter Ignac, Tr-bolje, 2 K; Trobe Ivanka, Jesenice, 3 K; Ivan Erlah, Javornik, 2 K; Rakovec na-bral 13 K, in sicer so prispevali: Dober-nig 50 vin., Jerman 40 vin., Reichmann 1 K, Rakovec 1 K 10 vin., Sternad Alojzij 1 K, Sterne 20 vin., Ulman 30 vin., Kovač 30 vin., Kampuš 30 vin., Pretnar 50 vin., Laužič 40 vin., Rakovec Jožef 30 vin., Ra-kovec Marija 30 vin., Merjasec 40 vin., Kalan 40 vin., Trobec 40 vin., Lunder 40 vin., Golič 40 vin., Noč 50 vin., Kelbel 40 vin., Kristan Pavel 20 vin., Cesar 40 vin., Trele 40 vin., Fumdr 50 vin., Adamič 40 vin., Omerzu 40 vin., Grile Ivana 40 vin., Možina Janez 30 vin., Anton Jarc 30 vin.; skupaj 31 K; prej izkazanih 722 K 69 vin., skupaj torej 753 K 69 vin.

Prispevke sprejema sodružica Aloj-zija Štebi, Ljubljana, Franca Jožefa ce-sta šte. 5.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

PRESELITEV

razpošiljalnice

šartljeve moke.

Slavemu občinstvu in vsem svojim cenj-narom vljudno naznanjam, da sem bil glede ugodnejše poštne in železniške zveze primoran preseliti svojo razpošiljalnico šartljeve moke znamka »IBASIN« v Ljubljano, Strelška ulica 22. — Vsak cenjeni naročnik, ki je do danes naročal pri meni šartljevo moko znamka IBASIN, je bil gotovo popolnoma zadovoljen. V dokaz je na razpolago več 100 priporočilnih pisem. — Dovoljujem si tem potom pro-siti sl. občinstvo in prejšnje cenj. naročnike za mnogoštevilna cenj. naročila, katere bom točno in solidno izvršil. Se priporo-čam s spoštovanjem

IVAN UREK,

razpošiljalnica »šartljeve moke«.

LJUBLJANA, Strelška ulica št. 22.

Vabilo
na
Občni zbor
Občnega konsumnega društva v Zagorju
vpisana zadruga z omejenim poroštvom

ki se vrši
dne 5. marca 1916 ob 2. uri popoldne
v dvorani gospoda Riharda Mihelčiča
na Toplicah pri Zagorju.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Računsko poročilo za leto 1915.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Sklepanje o čistem dobičku.
5. Poročilo revizije.
6. Volitev treh nadzornikov in enega namestnika.
7. Vprašanja in interpelacija.

Za nadzorništvo:

Klopčič Franc
zapisnikar.

Ivan Wallend
predsednik.

Šartljeva moka
brez vsakih kart!

Samo pri meni se dobi
fina šartljeva moka,
znamka **IBASIN**

Samo en zavitek rabite
za en šartelj, brez da
bi potrebovali kaj slad-
korja, kvasa ali drugih
reči. — 1 zavitek stane
samo **K 1.30.**

Po pošti se pošilja samo
po povzetju in najmanj
3 zavitke. Če se pošlje
denar naprej, se ovoj ne zaračuna.
Pojasnila o uporabi se prilože. —
Naročite obratno pri razpošiljalnici
šartljeve moke znamka „IBASIN“

IVAN UREK, Ljubljana
Streliška ulica 22.
(prej v Borovljah na Koroškem.)

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
.. šur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Sodrug, sodruginja, pri-
spevajte za Podporni sklad.

Reklamacije za „Delavca“
pošiljajte začasno na na-
slov Ljubljana, Šelenbur-
gova ulica št. 6.

**Okrajna bolniška
blagajna v Ljubljani.**

Pisarna: Turjaški trg šte. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/21—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Breskvar Viktor	1.—3. pop.		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3. pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim iz-
stavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico);
brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih.
Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam po-
zove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blagaj-
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba
nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto,
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do
1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne
bolniške blagajne.

Načelstvo.

Pojasnilo.

Zaradi vojne so se morale premeniti cene
večin mojih predmetov. Tako naprimer je
kava, ki jo smatrajo naši sovražniki za pre-
povedano blago, radi dobavnih težkoč na
svetovnem trgu, od početka vojske pa do
današnjega dne poskočila v ceni približno
za triinpolkratno prejšnjo ceno.

Pomanjkanje papirja in izvežbanih delavnih
sil pa nam sedaj onemogoča, da bi si v za-
dostni množini oskrbeli za prodajo blaga po
premenjenih cenah potrebno novo embalažo
z novimi cenami in porabljeni moramo toraj
kakoršne koli stare embalaže s starimi na-
tisnjenimi cenami. Cene, ki so se prej naha-
jale na embalažah, so brezpredmetne in se
nič ne ozirajo na cene, po katerih se sedaj
prodaja blago.

V kolikor torej morem porabljeni embala-
že, pri katerih se pri tisku ni moglo ozirati
na sedanje tržne razmere, so prelepljene
stare cene z listki, ki nosijo poleg prave
cene ime „Meinl“ in zgoraj odtisnjeno var-
stveno znamko.

Julius Meinl.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

**za častnike in
moštvo**

se dobe v vsaki množini v zalogi tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana,
Breg šte. 20.